

Gorenjec

List za gospodarstvo, socialno politiko in prosveto

Uredništvo in uprava, Strossmajerjev trg 1.
Telefon št. 73.

Leto XXIII.

št. 28.

Kranj, 15. julija 1939

Izhaja vsako soboto.
Naročnina: celoletno 40- din, polletno 20- din,
četrtletno 10- din.

Ljubezen in sovraštvo med narodi

Zaskrbijeno se danes vsi sprašujemo, ali bo mogoče ohraniti mir? To je tisto vprašanje, ki se vedno bolj in bolj grozeče dviga na evropskem političnem obzorju. Izven Evrope itak že divja vojna na Daljnem vzhodu med Kitajci in Japonci, ki postaja vedno bolj usodna. Vendar se nam zdi to nekam vsakdanje in brez interesa, kakor da bi bila ta vojna le neka predigra za neprimerno večjo dramo, ki bo zadela mogoče tudi Evropo in ves svet.

Stara Evropa stoji danes v znamenju vojne razpoloženja pod kamenitim obrazom vojnega boga Marsa. Bojna pesem vedno bolj in bolj glasno odmeva pred vsem v tistih deželah, ker prehaja oboroževanje naravnost v blaznost. Zagotavljajo mir, ko pa pogledamo njih revije, liste in ilustracije, pa že površen pogled zadostuje, kako intenzivno se je začelo pridobivanje javnega mnenja v prilog vojaških in imperialističnih teženj, kako mogočno je zavel po totalitarnih državah militaristični duh in propaganda, ki je brez krvave vojne ni mogoče uresničiti. Svet ne pozna učinkovitega oboroževanja nekaterih držav, ne pozna skritih zalog morilnega orožja. Zato se smatra politika prejšnjih zmernih vlad za narodno izdajstvo, kajti zdaj se zaigajo na javnih trgih vsi antimilitaristični in pacifistični spisi. To se godi danes skoro po vsej Evropi. V tej divji tekmi morajo male države, ki so si komaj po svojih najboljših sinovih drago odkupile svojo svobodo, v strahu za svojo neodvisnost votirati vedno višje vsote za vojaške izdatke, ko bi tako krvavo rabile sleherni denar za svoj mladi kulturni in gospodarski razvoj.

In kdo je tisti krivec, ki žene Evropo v ta smrtonosni vrtnec? To je razbrzdani nacionalizem, ki dobiva dan za dnem vedno več slepih privrženecv in gorečih apostolov, čeprav je preteklo šele dobrih 20 let, ko je ista nacionalistična zabloda povzročila svetovno klanje. In ti blodni skrajni nacionalisti na primer zahtevajo za svojo — raso prvo in privilegirano mesto pod soncem, ter v svojem političnem katekizmu na prvem mestu zahtevajo od svojih članov zavest nadvlade nad drugimi plemeni. Ni čudno, če potem žled velikih narodov vlečejo male narode in če se pojavi kak nacionalistični prerok, ki bi hotel postati vsaj kak — ček. Od brezvestnih vojnih liferantov plačano časopisje ustvarja vojno psihozo, ki je zatemnila jasna spoznanja, da narodi ne vidijo več, v katero brezdnno drve po tej poti.

V takšnem napetem ozračju, bi se morali zlasti mi katoličani zavedati svoje velike zgodovinske naloge. Pred začetkom svetovne vojne se niso katoliški narodi dovolj zavedali ogromnega pomena mirovne ideje, za katero se danes mora boriti vsak kulturni in krščanski človek. Pasivno zadržanje napram vojni propagandi pogosto opažamo v naših vrstah. Vendar pa se moramo zavedati, da pomeni to greh in izdajstvo na naši krščanski kulturi in splošni blaginji vsega človeštva.

Katoliški patriotizem je utemeljen na solidni bazi, tako da ne more o njem nihče dvomiti. Saj tudi papež propoveduje in ukazuje domovinsko ljubezen, ki jo mora vsak imeti do svojega naroda. Po krščanskem nauku je tudi človeku ukazano na zemlji, da časti Boga v duhu in resnici, ki se odraža v Gospodovih besedah: Ljubi svojega bližnjega, kakor samega sebe. V tej splošni ljubezni, ki je ukazana kristjanom, je dovolj jasno povedano, kdo nam je bolj ali manj blizu. Ljudje, s katerimi živimo dan za dnem skupaj, so nam gotovo najbolj blizu. Kaj nam naj bo bližje, kakor naša domovina? Prav gotovo se moramo njej zahvaliti, da nismo postali barbari in da nam je dana možnost kulturnega in civiliziranega življenja. Pravičnost in ljubezen torej zahtevata, da smo domovini hvaležni.

Tega patriotizma se katoličani ne smemo posluževati le navidez, ampak ta patriotizem

Naša prosveta - naš ponos in dika

„Naša apostola“ v Šmartnem pri Kranju

Po slovenski zemlji se vrše zopet nedeljo za nedeljo prosvetni tabori in prireditve FO in DK. Več ali manj enako podani programi teh ljudskih slavnosti zbirajo množice naših ljudi, da v njih zopet zaživi navdušenje in ljubezen do slovenske zemlje in naših vzorov. Naša fara sv. Martina onkraj Save pa je to dosegla na prav svojevrsten način.

V nedeljo 9. julija zvečer so zaigrali za Šmartinski domom Petančičevo igró „Naša apostola.“ Brez kakih kričeh lepakov ali velike reklame so gledalci napolnili obežni vrt. Nikomur ni bilo treba stati. Za vsakega so vrli Smartinčani pripravili udoben sedež, ki so se v širokih redih vrstili skoro do ograje. Naval na karte je bil izreden. (Prav bi bilo, če bi v bodoče pripravili več blagajniških mizic). Ko se je dobro zmrzilo, je nastopil igriški vodja in nas povabil, da vsi navzoči zapojemo „Vi oblaki ga rosite!“ S tem se je igra začela. Tiho in napeto so gledalci sledili prizoru za prizorom. V vsakem pa je šele sedaj zaživela prava slika težkih razmer, v katerih sta mimogrede delovala za naše krščanstvo sv. bra a Ciril in Metod. Koliko težav so jima povzročali domači oblastniki; še težje udarce so jima pripravljali z mečem v roki nemški oznanjevalci nove vere. Pa sta le zmaga, ker jih je ljudstvo radi domačega jezika vzljubilo takoj ob prihodu. Igra je ves čas na dramatski višini z močnimi zapletji. Ljudje niso verjeli, ko so pred njihovimi očmi zdaj pa zdaj zdrveli resnični konji z jezdecem. Neizbrisen vtis bo brez dvoma v vseh zapustil priložnost obeh apostolov: V župni cerkvi je potrkavalo, (kot znajo samo v Šmartnem), s cerkve so se oglašale orgle, na oder pa je med bengaličnim ognjem in pod raketami prihajala množica z gorečo svečo v roki, avbe so se menjavale s pečami in množice ni bilo konca.

Nastopajoči so izvršili svoje delo zelo pohvalno. Vojvoda Hlebčeta Francita je vodil dobro s sinovoma in Zoro. Odličen je bil Gradiščan Cegnarja Mirka nič manj kot njegova hčerka Božena gđ. Milke Hlebčetove, ki je s svojimi mirom in odpornostjo res prinesla mnogo jeze v srca njenih nasprotnikov v igri. Oba tabora so s priznanjem vezali Aron Hlebčeta Toneta in v ljubezni zavidna Alda s svojim očetom. Ves zbor množice je bil na višini, čeprav bi si želeli njegove hitrejše intervencije. Ciril in Metod sta bila v resnici dostojanstvena. Z nemškimi škofom smo bili zadovoljni. (Kaj, če bi mu igriški vodja dovolil ves

čas nemški govoriti. Efekt bi bil radi kontrasta glavne ideje še silnejši).

K prvovrstnemu uspehu sta pomagala poleg dobrih igralcev dva faktorja. Inscenacija domačega dijaka Keržiča Staneta je deležna najširšega priznanja. S temnim tonom barv je mogočno podal vhod v vojvodov grad, da lepše ni pričakovati, drugi faktor in glavni obremen si pa ti dragi režiser — Miha. Nekaj mesec si presedel ob tej knjižici. Večer za večerom so morale biti skušnje, ker je bilo treba popravljati in vzgajati množico, ki nastopa. To zmore le človek jeklenih živcev in obnem človek, ki praktično pozna dramatsko umetnost, kot je iz lastne izkušnje pozna g. Cegnar Miha.

Tudi mi vsem sodelujočim iskreno čestitamo in posebno pohvalimo izredno režiserjevo požrtvovalnost ter zmognosti. Kaj, če bi v vrtu montirali zvočnik za zadnje vrste sedežev? Tisti, ki se jih tiče, bi verjetno ne imeli nič proti. Večina gledalcev bo pa skupno pela, ko bodo prisostvovali pri še kakih podobni igri.

„Naša apostola“ sta res dogodek za vso kranjsko dekanijo. Je to brez dvoma prva farna igra, ki je bila v našem okraju igrana na prostem v tako velikem obsegu. Pokazala je poleg resnične globine svojo polno vrednost tudi v dramatskem oziru. Ne bi bilo morda napačno, če bi razne jubileje po društvi praznovali posej s takim programom mesto doslej številnih točk, ki nikdar ne zajamejo toliko sodelavcev.

Taka igra pa, kar je posebno važno, ne družijo samo članov enega društva, ampak združijo celo farno. S sociološkega vidika nudi torej velike prednosti, ker poveže celo župnijo. In kdo ne bi bil tega vesel? Na drugi strani pa s tem moremo naši prosveti vzgojiti celo vrsto igralcev, ki jih najdemo sicer pasivne po društvi. Pa bi bilo tako naenkrat mnogo več delavcev za zimsko dobo, poleti pa skupnosti v vseh farnih vaseh. In še mnogo drugih koristi lahko odnese farna skupnost! Zato je šmartinski zglede zelo vabljev tudi za druge fane.

Drži tole: V Šmartnu pri Kranju so izredno posreženi in z uspehom proslavili nedeljo sv. Cirila in Metoda. Obenem pa je bila predstava dostojna priprava za kongres Kristusa Kralja v Ljubljani, kar je hotela v bistvu biti. V nedeljo 16. julija igra ponove. Prva predstava je izpričala, da bo tudi to nedeljo prostor poln — brez reklame. Nikomur ne bo niti malo žal, ne vaščanu in ne meščanu. T.

Praznik goriške prosvete

Preteklo nedeljo v vročih popoldanskih urah je postajala goriška vas vedno bolj živahna. Začeli so se zbirati konjeniki v narodnih nošah, katerim na čelu je jezdit predsednik domačega fantovskega odseka v kroju. Odsli so na Golnik, da sprejmejo botrico go. dr. Neubauerjevo in botra g. dr. Kokalja.

Ravno ko so konjeniki odšli, je pripeljal zastopnik visokega pokrovitelja ministra g. dr. Mihe Kreka okrajni načelnik g. dr. Lipovšek Gašper, katerega je pozdravil g. župan Karol Zaplotnik.

mora biti pripravljen tudi pomagati, kadar je potrebno. Ta dolžnost domovine naj ne bo izvršena z občutkom sužnosti, ampak z zavestnim in ponosnim srcem. Seveda velja to le tedaj, če voditelj države in domovine ne ravna proti božjim in npravnim postavam, ker v tem slučaju velja, da je Boga treba bolj poslušati kakor ljudi. V tem se krščanski patriotizem bistveno loči od onega, ki ga goji pretirani nacionalizem, ki postavlja narode namesto Boga. Bog je katoličanom tudi izvor urejene domovinske ljubezni.

Krščanski patriotizem, ki vidi v svojem sonarodnjaku brata, ne bo žalil pravičnosti do njega s tem, da bi ga preganjal, zatiral in mu jemal svobodo. Skrajni nacionalizem torej bujska narod proti narodu. Krščanski patriotizem

pa uči ljubiti domovino. Vprašanje miru postaja izključno le vprašanje pravičnosti in ljubezni med narodi. Kjer ni tega, tam je sovraštvo in vojna. Ako pomenijo mednarodne pogodbe le krpe papirja, tam ni in ne more biti prave volje za mednarodno pravičnost, še manj pa za pravo ljubezen. Politiki so izločili Boga iz mednarodnega življenja in kjer ni Boga, tam ginejo tudi tiste čednosti, ki edino morejo trajno urediti odnose med narodi.

Radi te rastoče vojne atmosfere čakajo nas katoličane težke naloge. Katoličanom pripada naloga, da rešimo človeštvo pred grozečo vojno, ki pomenja samomor. To je važna naloga organiziranega katolicizma današnjega modernega časa, v tem smislu se trudi tudi naš novi papež Pij XII. CM.

krenil lepo formiran spreved v farno cerkev, kjer so bile večernice. Po večernicah je bil blagoslovljen naš novi prapor, ki ima na eni strani zelo lepo sliko farnega patrona sv. Andreja, na drugi strani pa sliko odličnega slovenskega moža nadškofa dr. Jegliča. Prapor nam je dobavila „Naša sloga“ iz Ljubljane in je zares umetniško izdelan. Blagoslovitvene obrede je opravil domači g. župnik in duhovni svetnik.

Nato se je zopet formiral spreved, ki je krenil skozi vas na taborno mesto, kjer je bila zbrana nad tisočglava množica ljudstva, med njimi več odličnih oseb iz Golnika, Kranja in okolice. Tako smo opazili gđ. Terezijo Kovačič, bivšo upraviteljico goriške šole, ki je bila dolga leta tajnica „Prosvetnega društva“ in se zanj mnogo žrtvovala, soprogo botra g. Kokalja, soprogo sreskega načelnika g. Lipovška, upravitelja zdravilišča na Golniku g. Cepplaka s soprogo, g. Gorjanca in Kranja v spremstvu več odličnih prijateljev.

Prvotni predsednik in sedanjí župan g. Zaplotnik je otvoril zborovanje, pozdravil zastopnika g. ministra g. Lipovška, botro go. dr. Neubauerjevo, botra g. Kokalja, gđ. Kovačičovo in je predlagal sledeče brzojavke: knezu namestniku Pavlu, škofu dr. Rožmanu, predsedniku senata dr. Korošču in pokrovitelju ministru g. dr. Kreku. Nato je dal besedo g. dr. Lipovšku, kateri je izročil pozdrave g. ministra, in v svojem lepem govoru orisal pomen naše Prosvete. Za tem je govoril boter in obem zastopnik Prosvete zveze g. dr. Kokalj, kateri je v svojem krasnem govoru orisal začetno zgodovino našega društva in njenih ustanoviteljev, župnika čg. Jerneja Zupanca in gđ. Kovačičeve skupno z vsemi dobrimi farani, ki so položili temelj naše prosvete. Za tem je v imenu fantovskega odseka pozdravil vse zborovalce, predvsem pa člane in članice okoliških fantovskih odsekov in dekliskih krožkov brat predsednik Franc Bidovec. Vsem govornikom se je g. župan toplo zahvalil in izrazil željo, da bi se res po teh besedah delo vršilo naprej.

Po končanem zborovanju se je razvila vesela zabava, ki je potekla v vsestransko zadovoljstvo. Goriški prosvetarji se vsem cenjenim obiskovalcem naše prireditve najprisičneje zahvaljujejo z iskrenim Bog živil!

Mladinski praznik v Trziču

Blagoslovitve mladčevskega prapora.

Kakor niz biserov — nedeljo za nedeljo — praznik za praznikom — od pomladi do jeseni roji naša mladina. Zdi se, kot da bi se naša slovenska zemlja zamajala, ko vsako leto plane iz naših društvenih domov slovenska mladina ven med ljudstvo — med narod, da tam javno pokaže sadove zimskega dela, sadove telesne in duševne vzgoje v naših društvi. Kakor lansko leto v velikem v Ljubljani in letos v Mariboru tako tudi podeželska mesteca in vasi doživljajo nedeljo za nedeljo čudo mladostne pomladi. Mladina hoče ven, na plan! Noče biti stisnjena ob stene in pritisnjena ob zid, kakor je to morala trpeti toliko let, ko so jo narodu tuje sile prisilile le k molku in brezdelju. Zdej je spet sproščena svobodno zadihala v svobodi — ne da bi mislila na maščevanje, ampak, da dela in spet dela, ter pokaže hvaležnost tistim, ki se trudijo zanjo.

Tudi naša trziška mladina bo imela v nedeljo svoj praznik. V prvi vrsti njeni najmlajši — mladi. Lepo število jih je in v nedeljo se bodo vsi strnili okrog novega prapora. Prapor je simbol povezanosti, simbol discipline, simbol ljubezni in zvestobe. In tako bo ta nov prapor naše najmlajše še bolj povezal med seboj, še bolj zakoreninil v naših vrstah in privabil še druge sovrstnike, da se bo tako število vedno bolj in bolj večalo in iz njih dobival Fantovski odsek vedno novih svežih moči.

Pokazalo bo članstvo Fantovskega odseka in Dekliškega krožka svoje znanje. V vsakem gi bu in zamahu bo košček vztrajnosti, košček ljubezni do vztrajnega dela; nad vsemi pa se bo čutilo, da je še vedno naša glavna moč in sila — idealizem slovenskega fanta in dekleta, ki imata kljub tovarniškemu delu še vedno

Javna dela v Kranju in okolici

Razširitev savskega mostu, gradnja kopalnice v Kranju, blagoslavitve vodovoda v Preddvoru

Kranj je zadnja leta postal središče gradbenih delavnosti in živahnosti. V primeri z onimi leti, ko je vladalo v Kranju pravo mrtvilo v gradbeni stroki, če izvzamemo privatno iniciativno, moramo priznati, da sta sedaj tako državna kot še bolj občinska uprava pridno na delu. Tako lahko rečemo, da bodo vsa ta dela Kranj v nekaj letih zelo preobrazilo.

Terenska sekcija ceste Ljubljana—Podkoren gradi sedaj cesto od Kranja proti Naklu, pričetak del za modernizacijo ceste skozi Kranj se pričakuje vsak čas, dela pri razširitvi savskega mostu se z vso hitricjo vrše že par tednov, na železniški postaji v Kranju pripravljajo prostor za položitev novega tira, v Čirčičah gradi banovina moderen mlekarški obrat za Združene gorenjske mlekarne in novo mlekarško šolo, pripravljajo se gradnja tekstilne šole, ki bo predstavljala kompletno tekstilno tovarno v miniaturi.

Ze dovršenim občinskim delom to je: nova šola, leseni most čez Kokro, pokopalnice, se je letos pridružila gradnja kopalnice in pa vodovoda. Obe gradnji bosta dovršeni do jeseni. Sedanji občinski upravi se ne more očitati, da ni delavna, da ni podjetna, da ni v službi splošnih interesov občine in njenih občanov.

Razširjenje savskega mostu.

Končno smo dočakali dela za razširitev savskega mostu, ki kot najpomembnejša dovozna žila predstavlja glavni vhod v mesto. Most bo razširjen na vsaki strani za 165 cm, cestnišče bo pa tudi popravljeno. Delo je izlicirala tvrdka ing. Aleksander Pretner iz Ljubljane za din 733.167.—

Da bo tudi našim čitateljem znano, kako bo to delo izvršeno, jim bomo postregli s kratkim opisom.

Najprej so na južni strani mostu podrli železno ograjo in pa betonske stebre. Potem so ob robu mostu, v višini cestnišča položili opaž, oprt na lok mostu. Ta opaž sega toliko izven sedanjega robu mostu, kolikor široka bosta nova hodnika. Potem so skozi obok mostu zvrtili luknje, v katere bodo pritrdili, ali „zasidrali“ „sidra“ to je ukrivljene železne droge, ki so debeli 30x40 m/m.

Ta „sidra“ bodo položena v razdalji 1,50 m in jih bo na vsaki strani mostu 80, torej skupaj 160; sidra bodo spodaj pritrjena na obok, kjer pa obok prehaja v podpore stebre, pa pod ploščo cestnišča. Sidra so položena vodoravno na leseni opaž, med sidra bodo pritrdili železne palice s profilom 12 m/m v razdalji 10 cm

položene enako kot sidra pravokotno na smer cestnišča. Železne palice in sidra bodo zaliti z betonom, da bo nastala 20 cm debela betonska plošča, vrhu katere pride 3 cm debela asfaltna plast. Plošča, ki bo tehnično povedano—vpeta na most, bo na zunanji strani debela 20 cm, na notranji pa 26 cm. Prvotno je bil mišljen tudi varnostni pas, to se pravi, da bi bila hodnika ločena od cestnišča z majhno pregrado, po sedanjem načrtu bo pa ta pas odpadel.

Vodovodna cev, ki se je nahajala sedaj pod hodnikom na južni strani mostu, bo prestavljena iz starega kanala v novega, ki ga sedaj delajo in ki bo za 25 cm pomaknjen proti sredini cestnišča, to pa iz razloga, da se bo napravil prostor za položitev železja in radi površinske vode. Ta površinska voda se bo sedaj stekala v drežne cevi, s premerom 5 cm, ki se bodo nahajale v razdalji 3 m druga od druge. Teh cevi sedaj most ni imel ter se voda ni mogla odtekat, zato se je zbirala na opornikih, ki so zlasti pozimi radi zmrznjene vode precej trpeli in se že vidijo male razpoke. Ta nedostatek bo torej sedaj opravljen.

Poleg obeh novih hodnikov, širokih po 165 cm in ne kot je bil prej načrt 225 cm, bo pa tudi cestnišče na mostu temeljito popravljeno. Cestnišče bodo odkopali prav do betonske plošče obokov. Na to betonsko ploščo pride nekaj nasipa, na ta nasip bodo betonirali še 11 cm debelo betonsko plast, nanjo pa v svrhu izolacije položili najboljšo asfaltno lepenko. Na to lepenko pride nasut material, nato pa drobne kocke v premeru 10x10 cm. Tako bo cestnišče in seveda tudi oba hodnika za 25 cm višje kot je sedaj. Oba hodnika bosta ločena od cestnišča po 18 cm širokih robnikih. Z ozirom na zvišano cestnišče bo treba na obeh straneh zvišati nivo ceste. Na nova hodnika bodo montirali staro ograjo in jo dopolnili tam, kjer so bili sedaj stebri.

Hodnik na spodnji strani mostu bodo pričeli betonirati v pričetku prihodnjega tedna. Zbetonirana plošča mora potem počivati 28 dni. Čim bodo gotovi z betoniranjem pri spodnjem hodniku, bodo pričeli s podiranjem ograje in stebrov na zgornji strani mostu, nato pa bodo tja prenesli tudi opaž, kot pripravo za nadaljnje delo. Ko bodo prihodnji teden pričeli betonirati ploščo za spodnji hodnik, bodo radi pomanjkanja prostora že sedaj zoženo cesto zaprli še toliko, da bo mogoče le enostranski promet, to je samo za eno vozilo. Zato bosta za regulacijo prometa potrebna dva čuvaja in signalne priprave. Čim bosta dovršena

hodnika, bodo pa popravili še cestnišče in sicer najprej eno polovico, nato pa še drugo. Svetilk bo 5 na vsaki strani in bodo montirane na drogovi, ki bodo prišli na sedanje stebre. Za vsa betonska dela se bo porabilo 160 kubičkov betona in cca 18 ton železa.

Betonsko mešanico bodo pripravljali pod mostom, ker zgoraj ni prostora in so sedaj postavili že dvigalo, ki bo nosilo material na most. Dohili bodo tudi stroj za mešanje betona. Pri delu je zaposlenih okrog 25 delavcev in sicer tesarjev, kovačev, zidarjev in nekaj težakov.

Upati je, da bodo v jeseni vsa dela dovršena in bo savski most dobil novo lice, novo obliko, ki bo spet nekaj desetletij zadoščala prometnim potrebam te živahne ceste.

Nov tir na železniški postaji.

Železniška postaja v Kranju ima od leta do leta vedno večji promet in je ena izmed najbolj frekventiranih postaj v Sloveniji tako glede osebnega kot tovarnega prometa. Vse naprave na postaji pa so zastarele in že dolga leta ni bilo nobenih večjih popravil, ali novih del. Tako se trgovci med drugim tudi močno pritožujejo radi pomanjkanja dobrih skladišč.

Menda je v načrtu, da se bo enkrat v bodočnosti postaja razširila, saj ima na kranjski strani dovolj zemljišča rezerviranega v ta namen. Za prvo silo bodo sedaj v svrhu razširitve voznega parka zgradili ob bregu Kalvarije še en tir. Ker pa sedanji tiri segajo prav do hriba, bodo morali odkopati precej bregu in napraviti škarpo, da se ne bo zemlja posipala. Dosedaj so odkopali že precej bregu v dolžini postaje, napravili so tudi že nekaj škarpe. Vendar pa ta razširitev, ki radi neugodnega terena ne bo tako poceni, celotne ureditve postaje ne bo rešila. Baje bodo delo sedaj prekinili, ker potrebujejo delavce drugje.

Danes objavljamo ob priliki blagoslovitve tudi poročilo o predvdorskem vodovodu. O gradnji novega kopalnice v Kranju in o kranjskem vodovodu, ki se istotako gradi, homo pa poročali v prihodnji številki našega lista.

Vodovod Preddvor — Nova vas — Breg.

V nedeljo, dne 16. julija popoldne bo Vodovodna zadruga v Preddvoru, ki ji načeljuje g. župnik Sitar Valentin, blagoslovila svojo vodovodno napravo. Pri blagoslovitvi bo navzoč tudi g. ban dr. Marko Natlačen, ter odposlanstvo Higijenskega zavoda v Ljubljani, ki je zgradilo vodovod.

Ker je vodovod v Preddvoru matica za vodovod Preddvor—Kranj—Skojfa Loka, smo prepričani, da zanima tudi širšo javnost, kaj zmore vztrajnost in vzajemnost.

Prva misel in pobuda, da dobi lepa podgorska vas Preddvor z okolico svoj vodovod, se je pojavila v letih 1897—98 od strani tamkajšnjih graščakov, ki so hoteli poleg tega, da bi sebi izgradili vodovod, pomagati tudi vaščanom. Ker pa bi bilo to preveliko breme za vaščane, se ta misel ni uresničila.

Misel na vodovod se je za daljšo dobo opustila. Po svetovni vojni pa se je spet začelo misliti na napravo vodovoda in so dobili nekateri privatniki vodo iz kranjskega vodovoda. S tem pa ni bilo pomagano splošnosti, pač pa samo posameznikom. Leta 1926 je bil prvi sestanek vseh zainteresiranih. Pri tem sestanku pa ni prišlo do zaželenega sporazuma, radi

odškodninskih dajatev in prispevkov. Vas Preddvor se je radi svoje lepe lege v tistih letih pričela razvijati v letovišče. Največja ovira za dober napredek pa je bilo ravno pomanjkanje vode. Ljudje so zajemali vodo iz vaskega potoka, ali pa vozili iz reke Kokre. To je rodilo ponovno pobudo, da se je potom krajevnih faktorjev (šola, župni urad, občina) pričelo res intenzivneje delati na uresničenju zgraditve vodovoda. Večina zainteresiranih se je izrekla za vodovod. Ustanovil se je vodovodni odbor, ki je imel predsednika, tajnika in 3 odbornike. Ta vodovodni odbor je imel dolžnost, da pri Higijenskem zavodu v Ljubljani zaprosi za generalne načrte, nabira člane za bodočo vodovodno zadrugo in izvede vse predpriprave. To je bila nekaka prva etapa vodovoda v Preddvoru.

Ko je bil izvršen načrt in preizkušena voda v izvirku potoka Bistrica, je vodovodni odbor uvidel, da ni zmožen sam izvesti gradnje vodovoda, kljub podpori vseh uvidevnih faktorjev in dobre volje prebivalstva. Zato je likvidiral svoje poslovanje. S podporo občine, Higijenskega zavoda in banske uprave je bila k proračunu predvideni vsoti preko 600.000.—din zagotovljena 2/3 podpora. Na podlagi tega se je ustanovila v Preddvoru dne 21. X. 1934. vodovodna zadruga. Izvoljen je bil odbor, ki še danes posluje in je tudi izvedel gradnjo vodovoda.

Težko je bilo breme 204.500.—din za 60 združnikov. Stavili so se različni predlogi, ka ko naj se dobi ta vsota. Nekateri so želeli plačevati po neposrednih davkih, drugi bi radi odslužili z delom, tretji so se spet upirali plačevanju po neposrednih davkih, ker imajo obrt ali rentnino ali kak drug davek, ki ne predstavlja fiktivne vrednosti premoženja. Vodovodni odbor je na eni prvih svojih sej sklenil sledeče dajatve. Ustanovil je t. z. enote. Stal je na stališču, da naj se plača po uporabi vode. Kdor ima več ljudi, živine in večji luksus pri pipah, naj več plača. Tako se je štele za eno enoto odrasel človek, odrasla živina in vsaka pipa. Teh enot se je nabralo nekaj čez 600 tako, da je odpadlo na eno enoto preko 300 din, kot prispevek za glavni vod. Higijenski zavod, ki je vodil vse delo, je bil pripravljen, da se vsota, ki jo morajo dati združniki, lahko odsluži z delom. Vodovodna zadruga je sklenila, da se plača za delo (težako) po din 2.— od ure. Kolikor bo kdo zaslužil se mu odpiše od njegove dajatve. Delo je trajalo preko enega leta. Dne 26. IV. 1935. je bil vodopravni ogled, na kar se je takoj pričelo z delom. Voda v vasi je pritekla junija mesca leta 1936.

Tehničnih rezultatov v celoti ne moremo prikazati. Studence, ki je zajet, daje minimum 100 l sek. vode, tako da jo bo zadostovalo za Kranj in njegov okolico ter za Skofjo Loko. Zajetje je zgrajeno 10 m pod zemljo v skalo. Od zajetja do prvega raztežilnika so položene cevi s premerom 22,5 cm. Samo te cevi, ki so dolge cca 800 m, držijo preko 50 kub. m vode. Raztežilnik ima vode za 3 ure gašenja v Preddvoru. Vsakih 7 minut priteče v raztežilnik 57 kub. m vode.

Vse to delo je plod vztrajnosti in vzajemnosti. Prebivalci Preddvora in okolice so lahko ponosni na to svoje največje delo v vseh letih, kar pomni tukajšnja zgodovina. Tudi mi jim častitamo k temu uspehu in jim želimo, da bi vedno pili dobro vodo.

dosti časa in smisla za naša katoliška društva.

Popoldne ob poli dveh hodo pred župniščem slovesno sprejeli gospe Hedviko Pravstovo in gospoda dr. Kozma Ahačiča, ki sta blagovolila prevzeti čast botre in botra novemu mladčevskemu praporu. Ob 2. uri bo v cerkvi slovesen govor kot uvod k proslavi Karmeljske Matere božje. Po govoru bo blagoslovil novi prapor gospod duhovni svetnik Anton Vovk in bo k slovesnosti imel še kratek nagovor na mladino, nato pa se bo razvila procesija s kipom Karmeljske Matere božje, ki se je bo udeležila tudi mladina z novim praporom ter

tako pokazala vdanost do Cerkev. Po cerkveni slovesnosti bo javen nastop vsega članstva Fantovskega odseka in Dekliškega krožka na prostoru dr. Kozma Ahačiča „Za Virjem“. Po telovadbi prosta zabava z veselim sporedom. Sodeluje tudi naša domača godba.

Prav iskreno vabimo vse, da v nedeljo, dne 16. julija obiščete naš tržiški kot in tako pokazate, da cenite delo naše mladine na tako važni postojanki kot je Tržič in ji daste pobude še za nadaljnje delo. Torej v nedeljo 16. julija na svidenje v Tržiču, kjer bodite že v naprej prisrčno pozdravljeni. Bog živil!

Joža Herfort:

Očnice so začetele, murke zadetele! Modri svišč je že odprl nebesnomodre čaše in uprl svoj pogled v nebo, ki je v poletnem soncu dobilo njemu enako barvo. V skritih kotih so pokazali svoj čar lepi čevlji, še malo in začvetela bo hajna triglavka roža. Vse cvete, vse dehti, vabi, mami, očaruje.

Prti narcis so se pomaknili višje, prav kot bi se hoteli umakniti pohotni grabežljivosti izletnikov, ki so hušji kot najbolj lačne koke in krave. Ni jim dovolj, da si natrgajo šopek rož, šopek ključavnic (tako se pravi pravzaprav narcisi), potem, ko sta se oko in duša napojila nad to našo edinstveno lepoto. Ne šopka, ne butarice rož, svežnje rož prineso izletniki, polne nahrbtnike in nabite bisage cvetja, malih napol uvelih mrlčkov. Predno pridejo vse te male žrtve izletnikov v svežo vodo, jih je najmanj polovico že suhih ali pa tako uvelih, da se jih komaj tretjina popravi — za dan ali dva in potem zopet uvenejo in odmor brez slehernega haska.

Ostre besede! Preostre so za nas, bo marsi-

kdo dejal. Jaz pa vam odgovorjam, da so premalo ostre. Mučimo in borimo se, da ohranimo naš ponos, naše cvetje, s tem pa, ko prosimo, naj bodo izletniki prizanesljivi do te tako urno minljive lepote naših krajev, jih še podžgemo v njihovi slepi strasti po uničevanju važnega cvetja. Kaj bi se pa zgodilo, če bi le enkrat prišli z izleta brez butare cvetja? Če bi imeli za klobukom samo par cvetov, v duši pa prelep vtis, ki so ga na vas napravile cvetoče poljane? Vašemu zgledu bi prav gotovo sledili tudi drugi in cvetje bi ostalo, bi napravilo seme in bi dokončalo in opravilo od Boga ji podeljeno nalogo, drugo leto pa bi bilo cvetja vsaj še enkrat toliko, kot ga je bilo leto prej.

Dejali boste, saj so rož cele poljane, saj so jih polna vsa pobočja! Zakaj si ne bi smel natrgati rož, kolikor bi si jih hotel?

Prijatelj, postregel ti bom samo z nekaj zgledi in upam, da boš potolažen v svojem prekipelem srdu in boš stopil z menoj v isto vrsto — v vrsto onih, ki ščitijo rože in boš seveda tako dober, da boš povedal to in povedel druge v naše vrste.

V Polhegrajskih Dolomitih in v Zasavju raste dokaj redka roža blagajka ali blago dišeči volčin (daphne Blagayna). Vedeli so za njo dolgo časa samo domačini in pa botaniki.

Čim bolj pa je jelo pridirati zanimanje za naravo, čim bolj smo pričeli hoditi na izlete in ture ob nedeljah in praznikih (tedaj seveda še ni bilo izletniških vlakov), tem bolj je jela blagajka ginevati, redkejša je postajala. Zgodaj spomladi so jo že jeli trgati in že povsem odcveto rastlino za vedno. Ni imela sploh prilike dozoreti — napraviti semena. Zavzeli so se

zanjo toliko, da so jo z zakonom prepovedali trgati. Kaj se je zgodilo tedaj. Blagajke so romale v Ljubljano in drugam v nahrbtnikih. Zaman je bilo vse prizadevanje orožnikov in mitničarjev, blagajk je bilo čezdalej manj, ker raste v obliki otokov, so nekateri otoki — zginili. Populili so jih s koreninami vred. Tu je najina prva naloga. Če že trgaš rože, jih res trga, ne pa puli. Niti ne zavedaš se, kakšno škodo napraviš, če rože puliš! Sedaj so ostale blagajke le na mestih, ki so skrita ali pa težje dostopna, torej se je morala tudi uboga blagajka, čeprav jo ščiti sam zakon, umakniti pred — civilizacijo. Kajne, to je lep dokument naše dobe?

Kaj ni tvoja prejšnja osornost prešla v rdečico sramu? Kaj ne boš za to, da se blagajke sploh ne trga? Vem, boš! Z blagajko v isti vrsti je Cojzova vijolica (Viola Zoisi), planika, murka in še par naših planinskih rož, pa tudi čisto navadni rododendron (pravzaprav rja, bljuvane) — v Zasavju in Iškem vintgarju pod Krimom, tukaj se umika ta sicer odporna rastlina pred silo civilizacije, katere skoro nobena roža ne prenese, prav kot vsa vesoljna stvarnica.

Gospoda, mar je res lepo, če pride planinec z gora in je tako „okrašen“ z rožami, ponavadi z redkim planinskim cvetjem, kot bik, ko ga peljejo na jesen s planine? Na palci takega planinca binglja šop rož, z nahrbtnika drugi, okoli in okoli klobuka pa spet roža zraven rože. In če ste bili vi kdaj taki, pa vas ni bilo sram? V svoji goreci in botanični strasti niste rabili nožička, pač pa ste trgali, ruvali in pulili vse v prek in vam ni bilo mar potomstva rož! Spet mi boste pritrdili, da imam

prav in marsikdo bo v srcu sklenil iti za menoj.

Ali ni lepo iti na izlet, v gore, kamorkoli in vas povsod mesto pustiš pozdravljajo cvetje s svojimi lepimi očesci, kot bi nas pozdravljalo in nas lepo sprejemalo v svojem lepem domu v božji prirodi. Zakaj bi te naše ljubke prijateljice uničevali in morili.

Lepa tiha dolina je bila posuta z morjem drobnih ivanjščic, ob robu je dehtel bezeg in obetal ptičkom pogrniti pod jesen polno mizo sladkega črnega sadu. V dnu dolinice je bilo močvirje in ob njem venci rumenih, zlatočastih kalužnic. Tam pa, kjer je voda napravila zrcalno gladino, je odprl svoje žudežne cvetove žudež naših voda — lokvanj. Poznate to našo najlepšo rožo? Ne? Veliki, 10 — 15 cm visoki beli cvetovi, ki so sem in tja malo, nežno rožnati, odpro zjutraj soncu svoje divne viola čaše na večer pa spet zapro svoja očesa. Skoro vsak teden sem bil 2 — 3 krat pri njih na obisku in vedno sva z ženo strmela v te bele cvetove kot v žudež.

Nekoga dne pa sva našla ivanjščice v dolini pregažene in povaljane, bezeg polomljen in mlako z lokvanji opustošeno. Divjak, ki je tu divjal in po svoji kruti duši gospodaril ni pustil niti enega cveta. Oba z ženo sva žalostno strmela v to razdejano in to dolino odšla. Nikdar več se nisva vrnila v to dolino, ki nama je dala toliko lepih ur, pa je vso lepoto uničil divji in surov človek.

Bi hotel biti to ti? Ne, nikoli! Jaz tudi ne. Povejva to zgodbo še drugim in vsi, ki jo bodo čuli, bodo enoglasno rekli z nama: Cvetju na pomoč, ono je okras naše lepe domovine, čuvajmo ga!

Delavski obzornik

Vsemu kranjskemu delavstvu v vednost

Volitve obratnih zaupnikov se bližajo, borba se nam vsiljuje preko katere ne moremo iti. Mi jo sprejemamo, vedo naj združeni nasprotniki, da bomo znali braniti čast in avtoriteto delavskega stanu, ker se zavedamo, da smo predstavniki edine prave delavske narodne strokovne organizacije, ki temelji na pravih iskrenih katoliških načelih, ki ima edina resnično legitimacijo, da je prava predstavniška delavstva. Naša organizacija je izšla iz slovenskega naroda, je torej slovenska in Jugoslovanska. Centrala naše ZZZ je Ljubljana—Beograd. Dočim imajo naši nasprotniki svoj center v Amsterdamu itd. Torej pokret naših nasprotnikov je proti-jugoslovanski, za jugoslovansko delavstvo škodljivo — poguben.

Pokret naše ZZZ pa je slovensko-naroden, skratka pokret ZZZ — je pokret vsega iskreno zavednega jugoslovanskega delavstva. Tega se dobro zavedamo, zato gremo pogumno v boj, da si priborimo obratne zaupnike, ki bodo imeli za seboj cilj delati, ki ne bodo iskali na račun delavstva boljše mest, ker se bodo na račun delavstva plazili okoli inženirjev in gospodov ravnateljev ter gojili razmerje, katero škoduje delavstvu. Mi hočemo take obratne zaupnike, ki bodo častno zastopali naše delavstvo pri podjetjih.

Parski fondovi so Vaša lastnina. Zato jih izročite zaupnikom poštenjakom, ki bodo čuvali Vaše imetje, da se ne bo dogajalo to, kar se je zgodilo v tovarni „Jugobruna“ v Kranju.

Parski fondovi

Marksistično gospodo je naše poročilo o parskih fondih v „Jugobruni“ in „Semperitu“ zelo zbadlo ter nas po „Delavski politiki“ sprašuje po imenu one marksistke, ki se mora radi parskega fonda zagovarjati pred sodiščem. Mi stojimo na stališču, da se greh pove, grešnika pa ne, ker hočemo zlo odpraviti, ne pa voditi osebne politike. Imena nam še toliko manj ni treba označiti, ker je ime te marksistke ravno marksistični gospodi bolj znano kot nemarksistom. Ni pa lepo, da se gospodje marksisti to svoje somišljenice sedaj tako otepaajo, kakor da bi bila izšla iz naših vrst. Zvestobe marksist pač ne pozna.

„Delavska Politika“ pa prav nič ni radovedna, kateri marksist iz „Semperita“ je zatajil demokratična načela in zahteval od odbora, da se mu dovoli posojilo, pa tudi zahteval, da delavstvo o tem ne sme nič zvedeti. Očividno „Delavska Politika“ tudi za to ime že ve, le da ji je stvar neprijetna in hoče z molkom preprečiti, da bi bilo delavstvo pravilno informirano. Ta molk pa nam daje tudi sicer misliti, da se s parskim fondom v „Semperitu“

Marksistične laži

Naše marksiste najhujše boli izguba venice opore, ki so jo imeli marksisti v prejšnji „Delavski zbornici“. Da prikrijejo svojo žalost in potolažijo svoje somišljenike, pa tudi tisti del delavstva, ki je živelo pod terorjem marksistov, klevetajo na vse načine sedanje delovane nove „Delavske zbornice“. Je pač težko pozabiti na velike denarne podpore, ki jih je prejemale marksistična organizacija od „Delavske zbornice“, pa tudi moralno podporo, katero so dajali zastopniki „Delavske zbornice“ marksistom v vseh tovarnah. Sedaj ne morejo ti marksistični osrečevalci delavstva s pomočjo zastopnikov „Delavske zbornice“ intrigrirati proti krščanskemu delavstvu. Tudi njihovi fondovi bodo ugasnili in splahneli. Ni čuda, da so sprva poskusili s protesti vpostavitvi prejšnjo „Delavsko zbornico“ ter se sklicevali na svojo laži-demokracijo. Ko pa tudi s tem niso uspeli, so začeli obrekovati „Delavsko zbornico“, češ, da je „Delavska zbornica“ odklonila predlog banke uprave za zvišanje minimalnih mezd. Seveda je to neresnično ter bodo razširjevalci teh neresničnih vesti, ki škodujejo ugledu javne oblasti, prejeli tudi zasluženo plačilo. Delavstvo pa opozarjamo, da tem neresničnim vestem ne naseda. Ozadje teh vesti pa je sledeče:

Ko so marksistični voditelji pri „Delavski zbornici“ začutili, da bo „Delavska zbornica“ razpuščena, so nemudoma predlagali banki upravi, da se uvede postopek za zvišanje minimalnih mezd. Dokler so bili sigurni, da ostanejo še v „Delavski zbornici“, tega predlo-

ga niso stavili. Očividno je bil ta predlog napravljen le z namenom, da bi mogli kovati iz tega povzročenega meznega boja zase politični kapital. Če bi jim bil na srcu interes delavstva, bi bili ta predlog pač preje napravili. Banka uprava je ta predlog poslala novo sestavljeni „Delavski zbornici“, ki mora izčrpati vsa pripravljala dela in sestaviti gospodarskim in socialnim razmeram primeren predlog. Razumljivo je, da „Delavska zbornica“ ni mogla takoj dovršiti teh pripravljanih del ter se končno odločiti za primeren predlog. Seveda „Delavska zbornica“ predloga ni odklonila. Kadar pa bodo vsa dela dozorela pa bo „Delavska zbornica“ pravočasno stavila primerne predloge.

Dejansko stanje stvari je torej povsem drugačno, kot ga slikajo marksistični klevetniki.

6. avgusta 1939

I. velika obrtniška

TOMBOLA
V KRAJNJU

Odmevi

Marksisti in takozvani nacionalisti v „Semperitu“ so postali nervozni. Naša poročila jim gredo na živce. Doslej so zvesto podpirali drug drugega tako napram vodstvu, kot napram javnosti in če ni šlo drugače tudi z lažjo. Katerikoli delavec je pridobil zaupanje kake skupine delavstva, je bil kmalu na cesti, če ni trobil v njihov rog. Znali so mu podtakniti ali slab material ali ga celo oklevetali na drug način, tako, da je iz najboljšega delavca postal v očeh vodstva naenkrat nesposoben delavec, kateremu se je meni nič, tebi nič odpovedala služba. To metodo se je izkušalo uporabljati celo proti tistim delavcem, ki so se pri katerikoli volitvah pridružili našim volilecem. Če ne drugače pa so take volilce kaznovali na ta način, da so jim preskrbeli vsaj začasno znižanje mezd. Tudi pri sedanjih obratnih volitvah se kažejo znaki poizkusev takega terorja. Povemo pa jim že danes, da ne bomo več verjeli v kaka sladka opravičevanja in izmišljene pretveze, ampak da bomo storili

vse, da bo vodstvo dobilo točne informacije in možnost, da na enakopraven način zapolni tudi delavstvo našega mišljenja. Če pa vodstvo tega morda ne bi razumelo, potem bomo pač uveljavili načelo, da smo na svoji zemlji svoji gospodje. Posledice pa naj si gospodje marksisti in takozvani nacionalisti pripišejo samim sebi.

Dne 9. t. m. sta se poročila v Smartnem oba naša člana gospod Volčič Franc, ustanovni član ZZZ v Kranju in sedanji podpredsednik glavnega odbora, z našo članico gospodično Ponikvar Kristino. Novo poročencema iskreno čestitamo!

V nedeljo 16. julija se vrši članski sestanek ZZZ v Smartinskem domu, namesto 9. t. m., ki je odpadel radi igre. Vse članke in prijatelje našega pokreta vlijudno vabimo, da se tega sestanka sigurno udeležijo. Govori zastopnik iz Ljubljane.

V nedeljo popoldne vsi k
TELOVADNI PRIREDITVI
na Primskovo.

Koliko ste že darovali za
kongres Kristusa Kralja v
Ljubljani?

Le mizar zna narediti pohištvo

kakor more perilo čisto oprati le dobro milo Terpentinovo milo Zlatorog da gosta belo peno, ki z lahkoto odstrani vsako umazanijo. Le malo truda - in perilo je snežno belo, prijetno poduhteva in ostane dolgo trdno.

TERPENTINOVO MILO
Zlatorog

TEDENSKÉ NOVICE

Strokovno trgovsko šolstvo — važno za državne nameščence. Znano je, da celo iz trgovskih krogov, ki imajo prvenstvo pred drugimi, ni lahko spraviti otroka v državno dvoazredno šolo v Ljubljani in da je trgovska akademija, ki ima po najnovejših določilih že pet letnikov, za marsikoga nedostopna. Igo na eni strani, dočim na drugi strani na trgovskih tečajih izgubiš rodovinsko draginsko doklado za otroka, ki je v šolan, če šola nima pravice javnosti.

Dne 17. junija 1939 pa je pod št. VI/19.062 minister trgovine in industrije priznal pravico javnosti „Trgovskemu učnemu zavodu“ v Ljubljani, Kongresni trg 2.

Ravnateljstvo drž. tekstilne šole v Kranju bo sprejemalo prijave kandidatov za I. letnik v času od 1. do 28. avgusta 1939. Sprejemni izpiti se bodo pričeli 28. avgusta 1939. ob poli 9. uri. Vpisovanje se bo vršilo 2. septembra 1939. od 8. do 12. ure.

Popravni razredni in završni izpiti se prično dne 26. avgusta ob poli 9. uri dopoldne.

Soferski izpiti poklicnih šoferjev in samovozačev motornih vozil, se bodo vršili za srez Kranj, Radovljica in Skofja Loka v torek, dne 22. avgusta 1939 ob 8. uri pri sreskem načelstvu v Kranju.

Interesenti naj svoje pravilno opremljene prošnje, pravočasno vložijo pri sreskem načelstvu v Kranju.

Dražba. V smislu odloka kr. banske uprave z dne 2. III. in 1359/21 z dne 4. III. t. l. se bo dne 17. julija 1939 ob 9. uri pri sreskem načelstvu v Kranju, soba št. 7 (kmetijski referat) na ustmeni javni dražbi prodalo 114 komadov rabljenih, vendar še dobro ohranjenih juta vreč. Zanimanci si lahko vreče predhodno ogledajo ob uradnih dnevih v sobi št. 7.

Izdražitelj mora vreče takoj plačati in prevzeti.

Vojaški nabori. Nabori v Kranju bodo dne 18. t. m. in sicer ob 7. uri za občino Kranj, ob 7.40 za občino Stražišče, ob 8.45 za občino Besnica, ob 9.30 za občino Naklo in ob 10. uri za občino Mavčiče. Dne 19. t. m. ob 7. uri za občino Predoslje, ob 7.45 za občino Smednik, ob 8.30 za občino Golnik, ob 9. uri za občino Jezersko, ob 9.15 za občino Senčur in ob 10. uri za občino Preddvor. Za vse občine bodo nabori v deklinski šoli na Pungertu v Kranju. Dne 20. julija t. l. bodo nabori ob 7.50 uri v Cerkljah za občino Cerklje. Dne 22. julija t. l. bodo nabori v drž. meščanski šoli v Trzinu in sicer ob 7. uri za občino Trzin, ob 8. uri za občino Kovor, ob 8.30 za občino Križe, ob 9.30 za občino Sv. Ana in ob 10. uri za občino Sv. Katarina. Po potrebi se vršijo nabori preko zgoraj navedenega časa.

Tablice

za obrtniško tombolo se
že dobe povsod.

Imena prodajalcev so navedena v
rubriki: „Obrtniška tombola“.

Vsi naborniki naj pridejo na nabor čisti, mirni in v treznem stanju. Vsako razgrajanje in preklinjevanje se bo najstrožje kaznovalo, pijanih rekrutov se ne bo pustilo k naboru temveč se jih bo do iztreznjenja zaprlo ter bodo morali dotični iti pozneje v Ljubljano na svoje stroške radi pregleda.

Vojaška zaprisega nezapršenih obveznikov bo dne 18. (ne 19.) julija t. l. Zbirališče pred župniščem istega dne ob poli 11. uri.

Pregled voj. uniform od rez. oficirjev bo 18. julija t. l. v Kranju, 20. t. m. v Cerkljah, in 22. t. m. v Trzinu, vsakokrat pred pričetkom rekrutovanja.

Naredba. V smislu čl. 66. in 76. zakona o notranji upravi prepovedujem vsako točenje in oddajanje alkoholnih pijač rekrutom, ki bodo

letos šli na nabor in sicer za dan 17. in 18. julija za občino Besnica, Mavčiče, Naklo, Stražišče; za 18. in 19. julija za občino Senčur, Predoslje, Smednik, Golnik, Jezersko in Preddvor; za dne 19. in 20. julija za občino Cerklje, za 21. in 22. julija za občino Kovor, Križe, Sv. Ana, Sv. Katarina in Trzin.

Prepovedano je tudi vsako posredno točenje in oddajanje alkoholnih pijač po spremeljevalcih. Nabornim obvezancem je prepovedano od doma s seboj prinesiti alkoholne pijače.

Kršitelji te naredbe bodo v smislu čl. 69 toč. 3 kaznovani z denarno globo od 10 do 500 din, oziroma ob neplačilu denarne kazni v odloženem roku z zaporom od enega do deset dni.

Prepoved velja celodnevno za določene dni in za vsa naselja, skozi katera potujejo naborni obvezanci in stopi za gorenje dneve in veljavo takoj po razglasitvi na krajevno običajni način. — Sreski načelnik: Lipovšek.

Oklic. Kraljevska banka uprava dravske banovine kot uprava banovinskih cest namestila tekom leta 1939. zgraditi nov železobetonski most preko Kokre v Lajhu pri Kranju. V zvezi z gradnjo mostu je tudi preložitve banovinske ceste na obeh bregovih Kokre po zemljiščih, ki jih bodo morali lastniki prostovoljno odstopiti, ali pa jih bo potrebno razlastiti.

V svrhu vodopravne odobritve projektirane mostu in v svrhu pridobitve potrebnih parcel pogodbeno, oziroma z razlastitvijo razpisuje sresko načelstvo v Kranju vodopravno in odškodninsko obravnavo na kraju samem za četrtek, dne 20. julija ob poli 9. uri dop.

Interesenti morejo pregledati do dneva razprave načrte in seznam zemljišč na sreskem načelstvu v Kranju soba št. 4 ter podatki morebitne govore pisмено do dneva razprave ali ustno pri razpravi sami.

KRANJ

Predsednik vlade Dragiša Cvetković v Kranju. V torek se je z dopoldanskim brzovlakom pripeljal do Kranja predsednik vlade g. Dragiša Cvetković. V Kranju je izstopil, se sprehal po kolodvoru, nekaj časa se je mudil tudi v pisarni, nato pa se je z avtomobilom odpeljal na dvor na Brdo. Z istim vlakom se je vozil na Gorenjsko tudi predsednik senata g. dr. Korošec, ki je prijazno odzdravil.

Farna knjižica v Ljudskem domu v Kranju prične v četrtek, dne 20. t. m. poslovati tudi zvečer. Uradne ure bodo v četrtek od 7 do poli 9 ure zvečer in ob nedeljah od 9 do 12 ure dopoldne. Ob četrtek bo poslovala le do predklica. — Vsi ki si želite zabave ob poletnih večerih, pridite po lepe knjige, ki jih dobite v slovenskem, srbohrvatskem in nemškem jeziku.

Mednarodne rokoborbenne tekme v Narodnem domu v Kranju od nedelje 16. julija vsak večer od poli 9. ure naprej.

30 letnica mature na gimnaziji v Kranju iz l. 1909. Dne 12. julija zvečer so se zbrali v hotelu „Stara pošta“ nekdanji gimnazijski tovariši, da proslave 30 letni jubilej mature. — Sestanka so se udeležili sledeči: Alič Franc gimnazijski ravnatelj v Ptuj, Hafner Anton, župnik v Trbovljah, Križnar Lovro, ravnatelj vodne zadruge Kovina pri Beogradu, Lazar Ivan, ban. uradnik v pokoji v Ljubljani, Mlakar Karol, poštni uradnik v Ljubljani, Pfajfar Franc, župnik v Velesovem, Savjice Jakob, župnik na Planini pri Sevnici, dr. Savjice Stanko, odvjetnik v Kranju, dr. Stempihar Jurij, apelacijski sodnik v Ljubljani, Vilfan Matej, katehet v Ljubljani.

Pred 30 leti je v Kranju maturiralo 27 dijakov. Izredna odlika tega gimnazijskega razreda je bila ta, da so vsi izdelali semestralno in vsi so dovršili zrelostni izpiti — kar se navadno ne dogaja. Od nekdanjih tovarišev jih je 9 umrlo, 7 je pa opravičilo svojo odsotnost. V četrtek 13. julija je bila v župni cerkvi sv. maša za vse pokojne tovariše. Nato so se udeleženci odpeljali na izlet na Jezersko.

Kranjski pevci v radiju. V sredo 19. julija zvečer od poli 9 do četrt na 10 uro bodo v ljubljanskem radiju peli priljubljeni pevci moškega zbora „Prosvetnega društva“ iz Kra-

nja. Vse radijo poslušalce opozarjamo na ta nastop naših pevcev.

HOTEL „JELEN“ - KRANJ

Vsako soboto in nedeljo zvečer godba. Igra tržiški „šramel“ (poznani „Fogelini“)

Kapetan Kovičič zaprt. Gorenjecem je še v živem spominu kapetan Kovičič, ki je ob šenčurskih dogodkih silno surovo nastopal proti našim ljudem. Njegova dejanja so bila taka, da nas ni presenčila vest, da so kapetana Kovičiča naše oblasti zaprle. Marsikomu bo trpljenje, ki ga je moral trpeti s tem olajšano. Enako zadoščenje bodo imeli tudi Prekmurci, ki so okusili njegovo nastopanje ob času njegovega službovanja v Murški Soboti.

Obrtniška veselica. Vse prijatelje vabimo na vrtno veselico na „Planino“ to nedeljo popoldne. Za razvedrilo, gorka in mrzla jedila, ter posebej izbrano vino je preskrbljeno. Pa tudi z drugimi dobrotami bo vsestransko postreženo. Igra godba Kranjskega glasbenega društva. Prijetna okolica in lep izprehod čez novi most bo privabila številne prijatelje in ker gre za obrtni dom, pričakujejo obrtniki številnega poseta.

PRIMSKOVO

Nastop: V nedeljo se vrši telovadni nastop, ki se začne po litanijah ob 3. uri pred „Prosvetnim domom“. Nastopi domače članstvo in iz okolice ter vrsta iz Kranja z br. Kermavnerjem na čelu, ki uživa sloves tudi v inozemstvu. Pozabiti ne smemo omeniti, da nastopi 13 letni mladeček Grmek, ki je vzbujal veliko pozornost v Mariboru. Vsi oni, ki bodo nastopili, morajo biti ob 1. uri popoldne na telovadšču pred Prosvetnim domom.

Vabimo vsa okoliška društva, da se nastopa udeležijo polnoštevilo v krojih. Posebno pa vabimo naše prijatelje, da nas podpro pri dograditvi doma, ker smo danes brez dvorane.

Pri vsej prireditvi sodeluje vojaška godba iz Škofje Loke.

MOŠNJE - BREZJE

Dne 16. t. m. bomo imeli v Mošnjah dan priprave na kongres Kristusa Kralja. V ta namen bodo ob 8. uri zvečer pete litanije v župni cerkvi v Mošnjah, nato pa procesija s prižiganimi bakljami k evarhističnemu križu no Otok. Tu bomo slišali par govorov o pomenu kongresa. Farani mošenjske župnije iz Mošnje, kakor tudi z Brezj in drugih krajev so v ljudo vabljeni, da se te lepe slovesnosti v čim večjem številu udeležijo!

PREDDVOR

Blagoslovitev vodovoda. V nedeljo 16. julija se bo pri nas vršila slovesna blagoslovitev vodovoda. S to slovesnostjo hočemo dati poudarka vsemu vztrajnemu in požrtovalnemu delu za pridobitev te potrebne naprave, katera je sad vzajemnega truda vse vasi. Ta dan bo za Preddvor zgodovinskega pomena, saj je urednična naša dolgoletna želja, da je po naših hišah končno vendarle pritok zdrava, pitna voda. Kako visoko je to naše delo ocenjeno tudi pri oblasti, nam kaže dejstvo, da se bo slovesnosti udeležil sam g. ban dr. Natlačen. Spored je pa sledeč: ob tričetrt na 5 bodo v

cerkvi pete litanije, nato bo blagoslovitev, ob poli 6 uri se pa vrši v Ljudskem domu ljudska igra v 5. dej.: „Mlinarjev Janez“ (Teharski plemiči). Okoličani od blizu in daleč, pridite na našo slovesnost in naš praznik!

Obrtniška tombola

V naslednjem navajamo imena prodajalcev tablic za vsak kraj. Obračajte se nanje. Kurnik Franc, kolar Tupaliče. Šporn Lizi, trgovina Preddvor. Križnar J., gostilna Preddvor. Senk Vinko, čevljar Preddvor. Jenko Matija, trg. in gostilna Zg. Bela. Kern Jožef, mizar Zg. Bela. Lombar Ivan, trg. in gostilna, Trstenik. Mlekarska zadruga, Goriče. Nik Matija, pek Goriče. Sitar Jože, mizar Krize. Bohorič Anton, pek Tržič. Valjavec Leopold, krojač Tržič. Stritih Anton, krojač Bistrica. Košir Anton, trgovina Kovor. Kaltnekar Jožef (delavski dom) Jesenice. Levičnik Milan, urar Jesenice. Beguš Peter, pek Jesenice (gostilna Čufar). Sedej Ludvik, ključavničar Javornik. Gruden Franc, trafikar Bled. Bulovec Ivan, trgovina Radovljica. Prestrl Ivan, mizar Radovljica. Šifrer A., gostilna Zabnica (gostilna Cegnar). Planina, dežnikar, Skofja Loka. Porenta Anton, gostilna (Binkel) Stara Loka. Logar Janez, mizar Zelezniki.

Gospodarstvo

Uspešna obnovitev in okrepitev našega krompirja.

Med najpriljubnejše in najizdatnejše ukrepe za obnovitev in izboljšanje krompirja smo smatrali izmenjavo semena. Kdor je hotel pridelati še posebno obilno zdravega krompirja, je pazil tudi, da je pravilno kolobaril, da ni preobilno gnojil z dušikom, da je gnojil tudi s kalijem in fosforjem itd.

Prav odlično rast in razvoj krompirja je vendar videti letos pri krompirju posestnika Drakslerja p. d. Zirovniku v Mavčičah, kateri je letos prvič sadil lani na domači njivi, med domačim nasadom smotno odbran krompir.

V času cvetenja je Draksler lani na njivi zaznamoval z rafijo in palicami posebno dobro razvite krompirjeve rastline (grmušlje). Gomolje zaznamovanih grmušljev je posestnik v jeseni posebej izkopal in posebej spravil. Letos spomladi je te gomolje sadil na isti njivi in ob povsem enakimi pogoji (enako gnojenje in oskrbovanje), ko navadni krompir in vendar kažejo krompirjeve rastline, ki so zrastle iz gomolja lani odbranih grmušljev neprimerno lepšo in zdravejšo rast. Kažejo skoraj za ped višjo rast, kot po našem domačem starem običaju sajen krompir.

Priporočamo vsakemu poljedelcu, ki se zanima za preprosto, uspešno in ceneno obnovitev našega sicer odličnega domačega krompirja (oneida), da se zgleda te dni, ko je krompir še v polnem razvoju, pri Drakslerju, p. d. Zirovniku v Mavčičah in se na lastne oči prepriča o uspešnosti odhira na njivi! W.

IZLETI

Od 12. — 13. avgusta z avtobusom v Gorico, Sv. Goro, Doberdob in Trst. Vožnja in potni list din 140.—

Od 13. — 15. avgusta na Veliki Klek (Grossglockner) din 250.—

Od 14. — 15. avgusta na Sv. Višarje din 75.— Prijavite se v Izletni pisarni M. Okorn, Ljubljana, Francišanska, ali pa: Stanko Umnik, Predoslje 70, telefon 74.

V Gorenjski oblačilnici v Kranju, dobite najtrpežnejše modne, športne in delovne obleke itd. — — — Kot krojača bova postregla najbolje in najceneje. — Se priporočava **Čenčič Štefan in Kozelj Franc**

MALI OGLASI

Za vsako besedo v malih oglasih se plača D. 0/50. Najmanjši znesek je 8 D.

Važno! Modroce, otomane, spalne divane i. t. d. izdeluje solidno in po nizki ceni BERNARD MAKŠ, tapetnik Na skali 5 (v hiši g. Šipica).

Kolesa, nova in rabljena kupite ugodno le pri Julij Zevnik, Stražišče na „Gašteju“.

Trisobno stanovanje s kopalnico in vsemi pritliklinami se odda s 1. avgustom. Poizve se v upravi „Gorenjca“.

Trisobno stanovanje z vsemi pritliklinami v podstrešju se odda s 1. septembrom. Poizve se v upravi „Gorenjca“.

Vajence za kleparsko obrt se takoj sprejme. Več se poizve pri Grašič Stanko, Kranj, Tavčarjeva ul. 9.

Oddam v najem hlev, suh, prostoren, zračen, primeren za skladišče ali kako rokodelsko obrt.

Odda se trosobno stanovanje z vsemi pritliklinami na Cojzovi cesti Kranj s 1. septembrom. Več se poizve v upravi „Gorenjca“.

Prodajam v sirovem stanju 4 stanovanjsko hišo na prometni točki v Kranju blizu farne cerkve. Poizve se v upravi „Gorenjca“.

Kupim dobro ohranjeno žensko kolo. Poizve se v upravi „Gorenjca“.

Odda se 1 sobno stanovanje s prvim avgustom. Struževo 43.

Kompletna ženska narodna noša se poceni proda. Ivanka Jenko, Savski breg 3.

Zlatarja, 2 poštna vajenca sprejem takoj, B. Rangus, zlatar, Kranj.

Lepo sončno sobo z uporabo kopalnice s posebnim vzhodom, v bližini nove šole in celo oskrbo, oddam s 1. avgustom. Naslov v upravi „Gorenjca“.

Stanovanje oddam z dnem 1. oktobra 1959 in to: dvosobno, večja kuhinja, kopalnica, vse ostale pritlikline in primeren del vrta v Kranju, Cojzova 22, Torkar.

Vajence za slaščičarsko obrt po možnosti s 4. razredi sr. šole sprejem takoj. Ponudbe na upravo „Gorenjca“.

Dvosobno stanovanje s pritliklinami se odda mirni stranki. Zlato polje št. 2. Po potrebi se odda tudi enosobno stanovanje.

Psa 6 mesecev starega nemškega ovčarja ima naprodaj Josip Benedik, Stražišče pri Kranju.

Parcela velika 645 kv. m ob cesti na Kokrico, 5 minut od Kranja, se proda. Poizve se v upravi „Gorenjca“.

KRANJ Vidovdanska c. 6

VINA

dolenjska, štajerska in sploh vseh vrst, kupite pri Centralni vinarni v Ljubljani - Frankopanska ulica 11.

Novost v Kranju VULKANIZACIJA

Popravila auto - gum protektorji kolesnih pliščev galoš itd.

Delavnica na dvorišču trgovine **Krašovec, Vidovdanska c.**

Vsa naročila izvršujem takoj in v Vaše zadovoljstvo!

Gospodinja — uradniki — delavec
POZORI! POZORI!
OTVORITEV
mlekarne z zajtrkovalnico
in
trgovine z mešanim blagom
v soboto, dne 15. julija
BIZJAK - KRANJ
Tyrševa cesta št. 14. (pri novi šoli)

Mimica Zagorska:

24

Marija Taborska

(Zgodovinska povest iz dobe turških časov.)

(Dalje.)

Starec je odčotal s košem po seno za vole. Martin je obstal in pomišljal, potem je šel nazaj v vežo.

„Dober večer, Polonica,“ je pozdravil dekleta, ki je pihala v žerjavico. „Kostrune sem kupil od očeta.“

„Kostrune? No, kruha si odreži.“ „Spet je pihala v žerjavico in se zasmejala, ko so treske zagorele. „Vidiš, zdaj pa lepo gori. Na vrtu sem bila, pa mi je ogenj ugasnil.“

„Aha,“ je znil Martin in je nerodno stal za vratmi.

„Martin, za mizo sedi,“ ga je vabilo dekle. Zasukala se je, stekla po kamenitih stopnicah in mu prinesla mošta. „Kruha si odreži in pij. Mošt se je začel nekam kisati, pa bo že.“

Martin je sedel za mizo in poskusil pijačo.

„O, saj mu ni sile. Kar rezen je.“

„Pa se kali.“

„Prepozno ste ga zabili.“

Potem sta oba umolknila. Martin je pil mošt, prigrizoval je kruh in skrivaj gledal Polonico, ki je pristavljala lonce in ponve na trikotni podstavek nad plamenom. Ni bila velika, Martinu se je celo majhna zdela, toda obrazek, bel in rdeč je bil prav prijazen, oči so zrle v svet skoro nagajivo in lepo črne so bile. „Moji sestri je podobna,“ si je mislil Martin, „sama Micka je bila večja. Hm, Polonica je kar lepo dekle.“ Čim dalje jo je gledal, bolj mu je bila všeč. Rad bi bil govoril z njo, pa sam ni vedel, kako naj besede postavi.

„Očeta pa dolgo ni iz hleva.“

„O, oče imajo tako navado. Vedno in vedno bi gledali živino.“ Potem je tudi Polonica umolknila in je bila v zadregi, ker je videla, da jo Martin opazuje, Vilibaldov

Martin, tisti s črnimi očmi. Stopila je od ognjišča na prag in pogledala proti Taboru.

„Delo na Taboru pa dobro napreduje.“

„Dobro, ja.“

„Prav je, da ga popravite. Če pridejo Turki, se bomo vsaj imeli kam skriti. Zenske bodo molile, moški se boste pa morali presneto dobro postaviti. Ti boš gotovo dobro tolkel Turke.“

„Seveda jih bom. Če boš ti na Taboru, se vseh skupaj prav nič ne bojim.“

„Če bom jaz gori...?“

„Da, če boš ti,“ je rekel Martin in se je zasmeljal. Prav razposajena volja se ga je prijela.

Polonica ga je začudeno pogledala.

„Ti, mati ti je umrla, se pa smeješ.“

Martina je bilo spet sram in je resno odgovoril.

„Res, mati mi je umrla, pa iščem druge gospodinje za na Vilibaldovo. Z deklami je izguba.“

„To je res. Pa se boš ženil?“

Martinu se je zdelo, da se je dekletu glas prav rahlo stresel. Zdalj bi lahko znil, pa mu ni šla beseda z jezika. Pobral je ogorek, ki je ležal sredi veže in ga vrgel nazaj v plamen. Sklonil se je k Polonici in ji šepnil:

„Če pridem v nedeljo po nagelj, ali mi ga boš dala?“

„Morda bi ga.“

„Se ne veš? Kam te bodo omožili?“

„Kamor bodo hoteli!“ je jezno zabrusila Polonica in se obrnila proč.

„Nič mi ne zameri, Polonica. Ali bi dala nageljček?“

Polonica ga je pogledala in je videla, da se ne smeje. Nezavedno je dahnila.

„Bi ga...“

Iz črnih Poloničnih oči se je nekaj čudno prelivalo v Martinovo srce. Tega občutja doslej ni poznal, ker ni nikdar govoril z dekletom. Zdelo se mu je, da je to tisto, o čemer govori tovarniška pesem, ki vriska, ko bi najraje plakala. Zunanjo se začeli počasi, drsajoči koraki in Martin je naglo vprašal:

„Polonica, če bi te prišel klicati, ali bi mi odprla okno?“

Dekle je zardelo in ga postrani pogledalo.

„Bežil!“ je rekla in zbežala iz veže. Potem nista spregovorila nobene besede več.

Stari Lipe mu je ponujal mošt, potem mu je odrezal velik kos kruha in mu ga potlačil v žep.

„Pa očeta pozdravi, očeta,“ mu je naročal ob slovesu.

„In reci mu, naj se oglasi kaj pri meni. Jaz sem nadležen, drugače bi sam stopil k njemu, da bi se kaj o dobrih starih časih pomenila.“

Martin je obljubil očetu izročiti povabilo in se je poslovil. „Obvaruj vas Bog v svoji milosti,“ je rekel pri vratih. Se enkrat se je ozrl po veži, toda Polonice ni bilo od nikoder.

Vilibald ga je že težko pričakoval.

„Pa si dolgo hodil,“ ga je nagovoril, ko se je ves nasmejan vrnil.

„I, saj veste, Lipe veliko govori. Pozdraviti vas je velel in rad bi videl, da bi se kaj zglasili pri njem. Sam, pravi, ne more do vas, ker že komaj leze okoli hiše.“

„Ti je še kaj drugega povedal.“

„O, mnogo stvari, pa se več vsega ne spominjam. Precej dolgo sem se zamudil, to je že res. Saj veš, kako je, kadar si hoče človek kaj prav dobro ogledati.“

„Dekleta si videl?“

„Sem.“

„Si govoril z njo?“

„Mhm.“

„Kakšna se ti zdi?“

„O, mislim, da bi bila kar prava za k nam. Pridna je, pametna tudi, dela in se suče, da jo je veselje gledati, v gospodarstvu zna govoriti in...“

„In...?“

„Brdka je tudi,“ je v zadregi pristavil Martin.

Vilibald je lovil sinov pogled, toda fant je umikal oči pred očedom kakor bi se bal, da bi oče ne spoznal ujevovih misli. Toda Vilibald ga je razumel.